

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 1 – ĐỀ 3**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 8****BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU****Thời gian làm bài: 90 phút****I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)**

Hồi còn nhỏ, nhỏ xíu, tôi chưa có bạn gái. Suốt ngày chỉ chơi với... mẹ tôi và bà nội tôi. Mẹ tôi rất thương tôi nhưng vì mẹ sợ ba nên ít khi mẹ che chở được tôi trước những trận đòn của ba tôi. Bà tôi thì lại khác. Bà sinh ra ba nên ba phải sợ bà. Điều đó thật may mắn đối với tôi.

Hồi nhỏ tôi rất nghịch, ăn đòn khá thường xuyên. Điều đó buộc đầu óc non nớt của tôi phải tìm cách đối phó với những trận đòn trừng phạt của ba tôi. Mỗi lần phạm lỗi, hễ thấy ba tôi dợm rút cây roi mây ra khỏi vách là tôi vội vàng chạy sang nhà bà tôi. Bà tôi thường nằm trên cái sập gỗ lim đen bóng, bên dưới là những ngăn kéo đựng thuốc bắc của ông tôi. Bà nằm đó, miệng bồm bẻm nhai trầu, tay phe phẩy chiếc quạt mo cau với một dáng điệu thong thả.

- Bà ơi, bà!- tôi chạy đến bên chiếc sập, hỏn hển kêu.

Bà tôi chỏi tay nhóm dây:

- Gì đó cháu?

- Ba đánh! – Tôi nói, miệng méo xệch.

- Cháu đừng lo! Lên đây nằm với bà!

Bà tôi dịu dàng trấn an tôi và đưa tay kéo tôi lên sập, đặt tôi nằm khuất sau lưng bà, phía sát tường. xong, bà tôi xoay người lại, nằm quay mặt ra ngoài.

Lát sau, ba tôi bước qua, tay vung vẩy con roi dài, miệng hỏi:

- Mẹ có thấy thằng Ngạn chạy qua đây không?

- Không thấy.

Bà tôi thản nhiên đáp và tiếp tục nhai trầu. Tôi nằm sau lưng bà, tim thót lại vì lo âu. Tôi chỉ cảm thấy nhẹ nhõm khi nghe tiếng bước chân ba tôi xa dần. {...}

Bà tôi không bao giờ từ chối yêu cầu của tôi. Bà vừa gãi lưng cho tôi vừa thủ thỉ kể chuyện cho tôi nghe. Những câu chuyện đời xưa của bà tôi nghe đã thuộc lòng.... Tuy vậy, mỗi khi bà kể chuyện, tôi luôn luôn nằm nghe với cảm giác hứng thú hết như lần đầu tiên, có lẽ do giọng kể dịu dàng và âu yếm của bà, bao giờ nó cũng toát ra một tình cảm trìu mến đặc biệt dành cho tôi khiến trái tim tôi run lên trong một nỗi xúc động hân hoan khó tả. Và tôi ngủ thiếp đi lúc nào không hay, với trái tim không ngừng thôn thức.

(Nguyễn Nhật Ánh. *Mắt biếc*, Nxb Trẻ, 2021)

Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1: Xác định thể loại của văn bản trên:

- A. Cổ tích
- B. Truyền thuyết
- C. Thần thoại
- D. Truyện ngắn

Câu 2: Phương thức biểu đạt chính của văn bản là:

- A. Nghị luận
- B. Tự sự
- C. Miêu tả
- D. Biểu cảm

Câu 3: Câu chuyện được kể theo ngôi thứ mấy?

- A. Ngôi thứ nhất
- B. Ngôi thứ hai
- C. Ngôi thứ ba
- D. Ngôi thứ nhất và ngôi thứ 3

Câu 4: Trong đoạn trích, cậu bé Ngạn chạy sang bà để:

- A. Trốn những trận đòn của ba.
- B. Nghe bà kể chuyện.
- C. Được bà cho quà.
- D. Được bà ru ngủ.

Câu 5: Đoạn trích trên thể hiện nội dung nào dưới đây?

- A. Kỷ niệm tuổi thơ.

- B. Tình bà cháu.
- C. Tình cảm gia đình.
- D. cuộc đời bất hạnh.

Câu 6: Dòng nào dưới đây không đúng với đoạn trích?

- A. Thể hiện một thế giới tuổi thơ trong trẻo, hồn nhiên.
- B. Phê phán thói bạo lực gia đình.
- C. Đưa người đọc về với miền kí ức đẹp đẽ của tuổi thơ.
- D. Làm sống dậy những tình cảm đẹp đẽ với những người thân yêu nhất.

Câu 7: Dấu (...) trong câu văn “ *Hồi nhỏ, nhỏ xíu, tôi không có bạn gái. Suốt ngày tôi chỉ chơi với... mẹ tôi và bà nội tôi*” thể hiện điều gì?

- A. Một chuỗi liệt kê.
- B. Sự ngưng đọng của cảm xúc.
- C. Tạo sự bất ngờ, thú vị.
- D. Diễn tả lời nói đứt quãng.

Trả lời câu hỏi/ Thực hiện yêu cầu:

Câu 8: Cậu bé Ngạn đã cảm nhận được gì từ những câu chuyện của bà?

Câu 9: Anh/ chị có ấn tượng như thế nào về nhân vật người bà trong câu chuyện?

Câu 10: Anh chị rút ra được thông điệp tích cực gì sau khi đọc văn bản?

II. VIẾT (4 điểm)

Câu 1. Đọc truyện ngắn:

Một viện bảo tàng được lát đá cẩm thạch rất tinh tế và ngay chính giữa sảnh ngự một bức tượng cẩm thạch khổng lồ. Du khách từ khắp nơi trên thế giới đến đây đều trầm trồ trước bức tượng cẩm thạch lộng lẫy này.

Đêm nọ, đá cẩm thạch nói với tượng cẩm thạch.

Đá: Này tượng, như thế là không công bằng đâu nhé. Thật là bất công! Tại sao mọi người tới đây đều giẫm lên tôi trong khi họ ngược mắt ngưỡng mộ cậu?

Tượng: Đá thân mến, cậu có nhớ rằng chúng ta đều sinh ra từ một mỏ đá không?

Đá: Đúng vậy! Chính điều đó lại càng làm tớ thấy bất công hơn. Chúng ta sinh ra từ một mỏ nhưng lại được đối xử khác nhau. Bất công làm sao!

Tượng: Rồi cậu có còn nhớ ngày mà nhà điêu khắc đẽo cậu nhưng cậu từ chối không để các dụng cụ đó đẽo gọt lên mình không?

Đá: Đúng thế, tớ vẫn nhớ [...].

Tượng: Rồi thì ông ấy quyết định từ bỏ cậu và bắt đầu làm việc trên mình tớ. Tớ hiểu ngay rằng mình sẽ khác biệt sau những nỗ lực của ông ấy. Tớ không từ chối các dụng cụ. Thay vào đó, tớ chịu đựng đau đớn khi những dụng cụ đó gọt giũa vào thân mình.

Đá: Ừ...

Tượng: Cậu thân mến, đó là cái giá của mọi thứ trong cuộc sống. Vì cậu quyết định bỏ cuộc giữa chừng, cậu không thể oán trách vì sao hôm nay người ta lại giẫm lên cậu.

(Bạn chỉ sống có một lần, Nhiều tác giả, NXB Trẻ, 2018, tr.90,91)

Thực hiện yêu cầu:

Ý nghĩa của hai hình tượng nhân vật *đá cảm thạch* và *tượng cảm thạch* là gì? Anh/chị trả lời câu hỏi bằng cách viết bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ).

Đáp án đề 3**Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1 (0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3 (0.5đ)	Câu 4 (0.5đ)	Câu 5 (0.5đ)	Câu 6 (0.5đ)	Câu 7 (0.5đ)
C	B	A	A	A	B	C

Câu 1 (0.5 điểm) Xác định thể loại của văn bản trên:

- A. Cổ tích
- B. Truyền thuyết
- C. Thần thoại
- D. Truyện ngắn

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Vận dụng kiến thức về đặc trưng thể loại

Lời giải chi tiết:

Thể loại của văn bản: Truyện ngắn

→ Đáp án: D

Câu 2 (0.5 điểm) Phương thức biểu đạt chính của văn bản là:

- A. Nghị luận
- B. Tự sự
- C. Miêu tả
- D. Biểu cảm

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Vận dụng kiến thức về phương thức biểu đạt

Lời giải chi tiết:

Phương thức biểu đạt chính của văn bản là: Tự sự

→ Đáp án: B

Câu 3 (0.5 điểm) Câu chuyện được kể theo ngôi thứ mấy?

- A. Ngôi thứ nhất

- B. Ngôi thứ hai
- C. Ngôi thứ ba
- D. Ngôi thứ nhất và ngôi thứ 3

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Xác định ngôi kể

Lời giải chi tiết:

Câu chuyện được kể theo ngôi thứ nhất. Người kể xưng tôi

→ Đáp án: A

Câu 4 (0.5 điểm) Trong đoạn trích, cậu bé Ngạn chạy sang bà để:

- A. Trốn những trận đòn của ba.
- B. Nghe bà kể chuyện.
- C. Được bà cho quà.
- D. Được bà ru ngủ.

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Xác định lý do Ngạn chạy sang nhà bà

Lời giải chi tiết:

Trong đoạn trích, cậu bé Ngạn chạy sang bà để: Trốn những trận đòn của ba.

→ Đáp án: A

Câu 5 (0.5 điểm) Đoạn trích trên thể hiện nội dung nào dưới đây?

- A. Kỷ niệm tuổi thơ.
- B. Tình bà cháu.
- C. Tình cảm gia đình.
- D. Cuộc đời bất hạnh.

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Xác định nội dung chính

Lời giải chi tiết:

Đoạn trích trên thể hiện kỉ niệm tuổi thơ

→ Đáp án: A

Câu 6 (0.5 điểm) Dòng nào dưới đây không đúng với đoạn trích?

- A. Thể hiện một thế giới tuổi thơ trong trẻo, hồn nhiên.
- B. Phê phán hành vi bạo lực gia đình.
- C. Đưa người đọc về với miền kí ức đẹp đẽ của tuổi thơ.
- D. Làm sống dậy những tình cảm đẹp đẽ với những người thân yêu nhất.

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Xác định nội dung chính

Lời giải chi tiết:

Đoạn trích không mang ý nghĩa: Phê phán thói bạo lực gia đình

→ Đáp án: B

Câu 7 (0.5 điểm) Dấu (...) trong câu văn “ *Hồi nhỏ, nhỏ xíu, tôi không có bạn gái. Suốt ngày tôi chỉ chơi với...mẹ tôi và bà nội tôi*” thể hiện điều gì?

- A. Một chuỗi liệt kê.
- B. Sự ngưng đọng của cảm xúc.
- C. Tạo sự bất ngờ, thú vị.
- D. Diễn tả lời nói đứt quãng.

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Chú ý ngữ cảnh

Vận dụng kiến thức của bản thân để trả lời

Lời giải chi tiết:

Dấu (...) trong câu văn “ *Hồi nhỏ, nhỏ xíu, tôi không có bạn gái. Suốt ngày tôi chỉ chơi với...mẹ tôi và bà nội tôi*” nhằm tạo sự bất ngờ, thú vị.

→ Đáp án: C

Câu 8 (0.5 điểm) Cậu bé Ngạn đã cảm nhận được gì từ những câu chuyện của bà?

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Chú ý ngữ cảnh

Vận dụng kiến thức của bản thân để trả lời

Lời giải chi tiết:

Câu bé Ngạn đã cảm nhận được tình yêu thương, sự bình yên trong lời ru của bà.

Câu 9: Anh/ chị có ấn tượng như thế nào về nhân vật người bà trong câu chuyện?

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Vận dụng trải nghiệm của bản thân để trả lời câu hỏi

Lời giải chi tiết:

- Đó là người bà có trái tim nhân hậu, yêu thương
- Là người sẵn sàng bao dung, tha thứ

Câu 10 (1.0 điểm) Anh chị rút ra được thông điệp tích cực gì sau khi đọc văn bản?

Phương pháp:

Đọc kĩ văn bản

Vận dụng kiến thức của bản thân để trả lời câu hỏi

Lời giải chi tiết:

Gợi ý thông điệp tích cực rút ra từ văn bản:

- Hãy nuôi dưỡng tâm hồn trẻ thơ bằng cổ tích, ca dao
- Tuổi thơ, đó là khung trời đẹp nhất
- Có ý thức giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc...

PHẦN II –LÀM VĂN (4 điểm)

Câu 1 (4 điểm):

Một viện bảo tàng được lát đá cẩm thạch rất tinh tế và ngay chính giữa sảnh ngạ một bức tượng cẩm thạch khổng lồ. Du khách từ khắp nơi trên thế giới đến đây đều trầm trồ trước bức tượng cẩm thạch lộng lẫy này.

Đêm nọ, đá cẩm thạch nói với tượng cẩm thạch.

Đá: Này tượng, như thế là không công bằng đâu nhé. Thật là bất công! Tại sao mọi người tới đây đều giẫm lên tôi trong khi họ ngược mắt ngưỡng mộ cậu?

Tượng: Đá thân mến, cậu có nhớ rằng chúng ta đều sinh ra từ một mỏ đá không?

Đá: Đúng vậy! Chính điều đó lại càng làm tớ thấy bất công hơn. Chúng ta sinh ra từ một mỏ nhưng lại được đối xử khác nhau. Bất công làm sao!

Tượng: Rồi cậu có còn nhớ ngày mà nhà điêu khắc đẽo cậu nhưng cậu từ chối không để các dụng cụ đó đẽo gọt lên mình không?

Đá: Đúng thế, tớ vẫn nhớ [...].

Tượng: Rồi thì ông ấy quyết định từ bỏ cậu và bắt đầu làm việc trên mình tớ. Tớ hiểu ngay rằng mình sẽ khác biệt sau những nỗ lực của ông ấy. Tớ không từ chối các dụng cụ. Thay vào đó, tớ chịu đựng đau đớn khi những dụng cụ đó gọt giữa vào thân mình.

Đá: Ừ...

Tượng: Cậu thân mến, đó là cái giá của mọi thứ trong cuộc sống. Vì cậu quyết định bỏ cuộc giữa chừng, cậu không thể oán trách vì sao hôm nay người ta lại giẫm lên cậu.

(Bạn chỉ sống có một lần, Nhiều tác giả, NXB Trẻ, 2018, tr.90,91)

Thực hiện yêu cầu:

Ý nghĩa của hai hình tượng nhân vật *đá cẩm thạch* và *tượng cẩm thạch* là gì? Anh/ chị trả lời câu hỏi bằng cách viết bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ).

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản

Dựa vào kiến thức và kĩ năng đã học để thực hiện bài văn

Lời giải chi tiết:

Viết một bài văn nghị luận bàn về ý nghĩa của hai hình tượng nhân vật *đá cẩm thạch* và *tượng cẩm thạch*

Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,5	- Dẫn dắt và nêu vấn đề cần bàn luận - Ý kiến cá nhân người viết với vấn đề

Thân bài	2,5	<p>- Hai hình tượng nhân vật <i>đá cẩm thạch</i> và <i>tượng cẩm thạch</i> ẩn dụ cho hai kiểu người trong xã hội:</p> <p>+ <i>Đá cẩm thạch</i> đại diện cho kiểu người không chịu rèn luyện mình qua khó khăn gian khổ, không tạo ra được giá trị của bản thân.</p> <p>+ <i>Tượng cẩm thạch</i> đại diện cho kiểu người chấp nhận thử thách đau đớn để rèn luyện bản thân, từ đó tạo nên được giá trị to lớn cho chính mình.</p> <p>- Hai hình tượng nhân vật <i>đá cẩm thạch</i> và <i>tượng cẩm thạch</i> được xây dựng nhằm gửi gắm thông điệp: Để thành công, tỏa sáng và được thừa nhận giá trị cần trải qua quá trình khổ luyện kiên trì, công phu, chấp nhận đau đớn và trả giá. Con người biết đối diện vượt qua khó khăn vươn lên sẽ thành công, né tránh lùi bước trước khó khăn sẽ thất bại.</p> <p>- Đánh giá chung: Nghệ thuật xây dựng nhân vật theo lối ẩn dụ độc đáo, gửi gắm một bài học nhân sinh sâu sắc.</p>
Kết bài	0,5	- Khẳng định lại vấn đề
Yêu cầu khác	0,5	<p>- Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</p> <p>- Diễn đạt rõ ràng, gãy gọn, có yếu tố biểu cảm. Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p> <p>- Sử dụng từ ngữ, câu văn có sự liên kết các luận điểm, giữa bằng chứng và lí lẽ đảm bảo sự mạch lạc.</p>